

International Federation of
Library Associations and Institutions

Julkilausuma kansainvälisistä kuvailuperiaatteista

by IFLA Cataloguing Section and IFLA Meetings of Experts on an
International Cataloguing Code

2016 Edition with minor revisions, 2017

by Agnese Galeffi (chair), María Violeta Bertolini, Robert L. Bothmann,
Elena Escolano Rodríguez, and Dorothy McGarry

December 2016

Approved by IFLA Cataloguing Standing Committee and IFLA Committee of Standards
Endorsed by IFLA Professional Committee

Finnish Translation / Suomenos

Edited by / Suomentaneet: Tatja Pusa (Kansalliskirjasto), Marja-Liisa Seppälä (Kansalliskirjasto)
ja Kuvailustandardiryhmä.

February 2017 / Helmikuu, 2017

Tämä teksti on suomenos ja eroja alkuperäistekstiin voi esiintyä. Tätä suomenosta voi käyttää
vain tiedon hakemiseen.

Agnese Galeffi (chair), María Violeta Bertolini, Robert L. Bothmann,
Elena Escolano Rodríguez, and Dorothy McGarry, 2016.

© 2016 by Agnese Galeffi (chair), María Violeta Bertolini, Robert L. Bothmann, Elena Escolano Rodríguez, and Dorothy McGarry. This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license. To view a copy of this license, visit: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

IFLA
P.O. Box 95312
2509 CH Den Haag
Netherlands

www.ifla.org

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo.....	2
0 Johdanto.....	4
1 Soveltamisala.....	5
2 Yleiset periaatteet.....	5
2.1 Luettelon käytettävyys.....	5
2.2 Yleinen käytettävyys.....	5
2.3 Edustavuus.....	5
2.4 Täsmällisyys.....	5
2.5 Riittävä tarkkuus ja tarpeellisuus.....	5
2.6 Merkittävyys.....	6
2.7 Taloudellisuus.....	6
2.8 Yhdenmukaisuus ja standardointi.....	6
2.9 Integrointi.....	6
2.10 Yhteentoimivuus.....	6
2.11 Avoimuus.....	6
2.12 Saatavuus.....	6
2.13 Rationaalisuus.....	6
3 Entiteetit, attribuutit ja suhteet.....	7
3.1 Entiteetit.....	7
3.2 Attribuutit.....	8
3.3 Suhteet.....	8
4 Bibliografinen kuvailu.....	8
5 Hakutiedot.....	8
5.1 Yleistä.....	8
5.2 Hakutietojen valinta.....	9
5.3 Auktorisoidut hakutiedot.....	9
5.4 Varianttinitimet ja nimen varianttimuodot.....	11
6 Luettelon tavoitteet ja funktiot.....	11
7 Hakutoimintojen perusteita.....	12
7.1 Tedonhaku.....	12
7.2 Hakutulos.....	13
8 Sanasto.....	14
9 Lähteet.....	19

10	Vuoden 2016 julkilausumasta poistetut termit	19
11	Jälkisanat.....	20
12	Pienet korjaukset toukokuussa 2017	21

0 Johdanto

Kuvailun periaatteet sisältävä julkilausuma – joka yleensä tunnetaan ”Pariisin periaatteina” – hyväksyttiin kansainvälisessä kuvailuperiaatteita käsittelevässä kokouksessa (International Conference on Cataloguing Principles) vuonna 1961.¹ Julkilausuman tavoite palvella kuvailun kansainvälisen standardoinnin perustana on epäilemättä saavutettu: useimmat kuvailusäännöt, jotka on laadittu maailmanlaajuisesti tämän jälkeen, noudattavat joko kokonaan tai ainakin suuressa määrin näitä periaatteita.

Yli viisikymmentä vuotta myöhemmin yhteiset kansainväliset kuvailuperiaatteet ovat yhä välttämättömät, koska kuvailijat ja käyttäjät kaikkialla maailmassa käyttävät hakujärjestelminä verkkoluetteloita. 2000-luvun alussa IFLA laati uudet kuvailuperiaatteet² (julkaistiin 2009) sovellettaviksi verkkoluetteloihin ja muihin luetteloihin. Nykyinen versio on tarkistettu ja päivitetty 2014 ja 2015, ja hyväksytty 2016.

Vuoden 2009 periaatteet korvasivat ja laajensivat Pariisin periaatteita tekstijulkaisuista kaikenlaisiin aineistoihin sekä kirjauksen valintaa ja muotoa koskevista ohjeista bibliografisten ja auktoriteettitietueiden kaikkiin puoliin kirjastoluetteloissa. Uudet periaatteet eivät sisältäneet ainoastaan periaatteita ja tavoitteita, vaan ne ohjasivat myös kuvailusääntöjä kansainvälisesti, sekä opastivat tiedonhaun ja saatavuuden suhteen. Vuoden 2016 versio ottaa huomioon uudet käyttäjäkategoriat, avoimet saatavuusympäristöt, yhteentoimivuuden sekä tiedon saatavuuden, hakutyökalujen ominaisuudet sekä merkittävän muutoksen käyttäjien toiminnassa yleisesti.

Periaateraportin sisältö:

- 1 Soveltamisala
- 2 Yleiset periaatteet
- 3 Entiteetit, attribuutit ja suhteet
- 4 Bibliografinen kuvailu
- 5 Hakutiedot
- 6 Luettelon tavoitteet ja funktiot
- 7 Hakutoimintojen perusteita

Nämä periaatteet perustuvat maailmanlaajuisiin kuvailutraditioihin³ sekä IFLAn käsitteelliseen malliin *Functional Requirements for Bibliographic Records* (FRBR.)⁴

Näiden periaatteiden toivotaan lisäävän bibliografisten ja auktoriteettitietueiden kansainvälistä vaihtoa ja ohjaavan kuvailusääntöjen laatijoita kansainvälisten kuvailusääntöjen kehittämisessä.

---

¹ *International Conference on Cataloguing Principles (Paris : 1961). Report*. London: International Federation of Library Associations, 1963, p. 91-96. Also available in: *Library Resources & Technical Services*, v. 6 (1962), p. 162-167; and *Statement of principles adopted at the International Conference on Cataloguing Principles, Paris, October, 1961*. Annotated edition with commentary and examples by Eva Verona. London: IFLA Committee on Cataloguing, 1971.

² IFLA Cataloguing Principles: Statement of International Cataloguing Principles (ICP) and its Glossary. München: K.G. Saur, 2009. (IFLA Series on Bibliographic Control; v. 37). Statement available online <www.ifla.org/publications/statement-of-international-cataloguing-principles>.

³ Cutter, Charles A. *Rules for a Dictionary Catalog*. 4th ed., rewritten. Washington, D.C.: Government Printing office, 1904; Ranganathan, S.R. *Heading and Canons*. Madras [India]: S. Viswanathan, 1955; and Lubetzky, Seymour. *Principles of Cataloging. Final Report. Phase I: Descriptive Cataloging*. Los Angeles, Calif.: University of California, Institute of Library Research, 1969.

⁴ *Functional Requirements: the FRBR Family of Models* <www.ifla.org/node/2016>. Being currently under a consolidation process, this statement reflects some uncertainties of the transitional phase.

1 Soveltamisala

Tässä esitetyt periaatteet on tarkoitettu ohjaamaan kuvailusääntöjen kehittämistä sekä kuvailijoiden päätöksentekoa. Ne soveltuvat bibliografisiin ja auktoriteettitietoihin sekä nykyisiin kirjastoluetteloihin, bibliografioihin ja muihin kirjastojen luomiin tietokokonaisuuksiin. Niiden tarkoituksena on luoda yhdenmukainen lähestymistapa kaikentyyppisten bibliografisten aineistojen kuvailuun ja sisällönkuvailuun.

2 Yleiset periaatteet

Seuraavat periaatteet ohjaavat kuvailusääntöjen luontia ja kehittämistä, kuvailijoiden päätöksentekoa sekä tietojen saatavuutta ja vaihdettavuutta koskevia toimintatapoja. Tärkein näistä on käytettävyys, minkä jälkeen periaatteet 2.2-2.13 eivät ole minkäänlaisessa määrätysjärjestyksessä. Jos periaatteiden 2.2-2.13 välillä esiintyy ristiriitaisuutta, on yhteentoimivuuden periaatetta pidettävä muita tärkeämpänä.

2.1 Luettelon käytettävyys

Käytettävyydellä tarkoitetaan datan säilyttämistä käyttäjille kattavana ja sopivana. Sanalla ”käyttäjä” tarkoitetaan ketä tahansa, joka käyttää luetteloa ja bibliografisia ja/tai auktoriteettitietoja. Kuvailu ja auktorisoidut hakumuodot on tehtävä käyttäjää ajatellen.

2.2 Yleinen käytettävyys

Kuvailussa ja tiedonhaussa käytetyn sanaston tulee olla sopiva käyttäjien enemmistölle.

2.3 Edustavuus

Kuvailun tulee kuvata aineisto sellaisena kuin se on. Henkilöiden, yhteisöjen ja sukujen nimien kontrolloitujen muotojen tulee noudattaa sitä tapaa, jolla entiteetti kuvailee itsensä. Teosten nimien kontrolloitujen muotojen tulee noudattaa alkuperäisen ekspression ensimmäisessä manifestaatiossa esiintyvää muotoa. Jos tämä ei ole toteutettavissa, käytetään tietolähteissä yleisesti käytettyä muotoa.

2.4 Täsmällisyys

Bibliografisten ja auktoriteettitietojen on oltava kuvailtavan entiteetin täsmällinen kuvaus.

2.5 Riittävä tarkkuus ja tarpeellisuus

Sisällytetään vain ne dataelementit, joita tarvitaan erilaisten, mukaan lukien erityistarpeisten käyttäjien, pääsyn helpottamiseksi, luettelon tarkoituksen ja toimintojen toteuttamiseksi, sekä entiteettien kuvailemiseksi tai tunnistamiseksi.

2.6 Merkittävyys

Dataelementtien on oltava relevantteja kuvailun kannalta, ja mahdollistettava entiteettien erottaminen toisistaan.

2.7 Taloudellisuus

Jos päämäärän saavuttamiseksi on vaihtoehtoisia tapoja, tulee suosia tarkoituksenmukaisinta ja käytännöllisintä tapaa (s.o. pienet kustannukset tai yksinkertaisin menettelytapa).

2.8 Yhdenmukaisuus ja standardointi

Kuvailujen ja hakutietojen rakenteen tulee olla mahdollisimman standardoituja yhdenmukaisuuden takaamiseksi.

2.9 Integrointi

Kaikentyyppisten aineistojen kuvailutietojen ja kaikentyyppisten entiteettien auktorisoitujen nimimuotojen tulee perustua mahdollisimman paljon yhteisille säännöille.

2.10 Yhteentoimivuus

Bibliografisten ja auktoriteettitietojen jakamisen ja uudelleenkäytön mahdollistamiseksi kirjastoyhteisön sisällä ja sen ulkopuolella on tehtävä kaikki mahdollinen. Datan vaihdon ja asiakasliittymien vuoksi on suositeltavaa käyttää automaattista kääntämistä ja täsmentämistä helpottavia sanastoja.

2.11 Avoimuus

Dataan kohdistuvien rajoitusten on oltava mahdollisimman vähäisiä läpinäkyvyyden lisäämiseksi ja Open Access –periaatteiden noudattamiseksi. Periaatteet on julkistettu julkaisussa IFLA Statement on Open Access⁵. Datan saatavuuteen kohdistuvat rajoitukset on ilmoitettava kokonaisuudessaan.

2.12 Saatavuus

Bibliografisten ja auktoriteettitietojen saatavuuden sekä hakujen toiminnallisuuksien on vastattava kansainvälisiä saatavuusstandardeja, IFLA Code of Ethics for Librarians and other Information Workers⁶ mukaan.

2.13 Rationaalisuus

---

⁵ <www.ifla.org/node/8890>

⁶ <www.ifla.org/news/ifla-code-of-ethics-for-librarians-and-other-information-workers-full-version>

Kuvailusääntöjen on oltava perusteltavissa eikä mielivaltaisia. Jos yksittäisissä tapauksissa ei ole mahdollista noudattaa kaikkia periaatteita, on löydettävä perusteltuja, käytännöllisiä ratkaisuja ja päätös on perusteltava.

3 Entiteetit, attribuutit ja suhteet

Entiteetit ovat tietyn käsitejärjestelmän käyttäjien mielenkiinnon pääkohde. Jokainen entiteetti voidaan kuvailla ensisijaisten tunnusmerkkiensä perusteella, joita kutsutaan attribuuteiksi. Entiteetin attribuutit toimivat myös käyttäjille keinona muodostaa hakuja ja tulkita hakutuloksia hakiessaan tiettyä entiteettiä koskevaa tietoa. Suhteet selittävät yhteyksiä entiteettien välillä ja niiden joukossa.

Kuvailussa on otettava huomioon entiteetit, attribuutit ja suhteet sellaisina kuin ne on määritelty bibliografisen universumin käsitelmalleissa. Huomioitavat käsitelmallit ovat *Functional Requirements for Bibliographic Records* (FRBR), *Functional Requirements for Authority Data* (FRAD) ja *Functional Requirements for Subject Authority Data* (FRSAD).

3.1 Entiteetit

Bibliografiset ja auktoriteettitiedot voivat koskea seuraavia entiteettejä ⁷

Teos

Ekspressio

Manifestaatio

Kappale⁸

Henkilö

Suku

Yhteisö⁹

Thema

Nomen¹⁰

---

⁷ Since the consolidation process involving FRBR, FRAD and FRSAD is currently underway, here are listed all the entities described in the aforementioned conceptual models. This brings some inconsistencies about Group 3 entities and about nomen in relation to names and access points.

⁸ Work, expression, manifestation, and item are the Group 1 entities described in the FRBR and FRAD models.

⁹ Person, family, and corporate body are the Group 2 entities as described in the FRAD model.

¹⁰ Thema (any entity used as a subject of a work) and nomen (any sign or sequence of signs by which a thema is known, referred to, or addressed as) are the entities introduced and described in the FRSAD model. Within the FRBR framework, thema includes Group 1 and Group 2 entities, and additionally, all others that serve as the subjects of works (i.e., Group 3 concept, object, event, and place). In FRSAD Nomen is a superclass of the FRAD entities name, identifier, and controlled access point. Being outside of its purpose, this Statement does not consider Nomen as the superclass of name, identifier and controlled access point.

3.2 Attribuutit

Kutakin entiteettiä identifioivia attribuutteja tulee käyttää dataelementteinä.

3.3 Suhteet

Bibliografisesti merkittävät entiteettien väliset suhteet identifioidaan.

4 Bibliografinen kuvailu

4.1 Yleensä jokaisesta manifestaatioista tulee tehdä erillinen bibliografinen kuvailu.

4.2 Bibliografinen kuvailu perustuu tyypillisesti manifestaatiota edustavaan kappaleeseen, ja voi sisältää attribuutteja, tai linkkejä attribuutteihin, jotka liittyvät kappaleeseen ja siihen sisältyvään teokseen/teoksiin ja ekspressioon/ekspressioihin.

4.3 Kuvailun tulee perustua kansainvälisesti sovittuun standardiin. Kirjastoyhteisössä tämä standardi on International Standard Bibliographic Description (ISBD).¹¹ Kun perustana on muu standardi, on pyrittävä tarjoamaan avoin pääsy julkaistuihin mappauksiin käytetyn standardin ja International Standard Bibliographic Description (ISBD):n välillä paremman yhteiskäyttöisyyden ja informaation uudelleenkäytön hyväksi.

4.4 Kuvailut voivat noudattaa eri kuvailutasoja luettelon tai bibliografisten tietojen tarkoituksesta riippuen. Käyttäjälle tulee ilmoittaa kuvailun taso.

5 Hakutiedot

5.1 Yleistä

Bibliografisten ja auktoriteettitietojen hakemista varten laadittujen hakutietojen tulee olla yleisperiaatteiden mukaisia (ks. 2. Yleiset periaatteet). Hakutiedot voivat olla kontrolloituja tai kontrolloimattomia.

5.1.1 Kontrolloidut hakutiedot tulee olla saatavilla sellaisten entiteettien auktorisoiduille ja varianttiniimuodoille kuten henkilö, suku, yhteisö, teos, ekspressio, manifestaatio, kappale ja thema. Kontrolloidut hakutiedot tuottavat tarvittavan yhdenmukaisuuden, kun kootaan yhteen aineistojoukkoa koskevat bibliografiset tiedot. Auktoriteettitiedot muodostetaan kontrolloimaan auktorisoituja muotoja nimistä, nimien varianttimuodoista sekä hakutietoina toimivista tunnisteista.

---

¹¹ ISBD : International Standard Bibliographic Description. Consolidated ed. Berlin, München: De Gruyter Saur, 2011. (IFLA Series on Bibliographic Control; v. 44).

5.1.2 Kontrolloimattomia hakutietoja voidaan muodostaa nimien, nimekkeiden (esim. manifestaation päänimekkeen), koodien, avainsanojen jne., bibliografisista tiedoista, jota ei kontrolloida auktoriteettitiedoissa.

5.2 Hakutietojen valinta

5.2.1 Bibliografiseen tietoon sisällytetään hakutiedoiksi kontrolloitujen teosten ja kontrolloitujen ekspressioiden lähteessä ilmenevät auktorisoidut hakutiedot, manifestaation nimeke (yleensä auktorisoimaton) sekä teosten tekijöiden auktorisoidut hakutiedot.

Yhteisöä voidaan pitää tekijänä teoksissa, jotka ovat luonteeltaan selvästi yhteisön kollektiivisen ajattelun tai toiminnan tulosta, tai kun nimekkeen sanamuoto teoksen luonteen lisäksi selvästi ilmaisee, että yhteisö on kollektiivisesti vastuussa teoksen sisällöstä. Tämä koskee myös tapauksia, joissa teos on merkitty yhteisön toimihenkilön tai virkamiehen nimiin.

5.2.2 Lisäksi tehdään auktorisoidut hakutiedot bibliografisiin tietoihin sellaisten henkilöiden, sukujen, yhteisöjen ja aiheiden hakutiedoista, joita pidetään tärkeinä kuvailtavien bibliografisten aineistojen löytämisen ja identifioinnin kannalta.

5.2.3 Hakutiedoksi auktoriteettitietueeseen liitetään entiteetin auktorisoitu nimimuoto, samoin kuin nimen varianttimuodot.

5.2.4 Pääsyä voidaan parantaa lisäämällä liittyvien entiteettien nimiä.

5.3 Auktorisoidut hakutiedot

Entiteetin nimen auktorisoitu hakutieto tallennetaan auktoriteettitietoihin yhdessä entiteetin tunnisteen ja nimen varianttimuotojen kanssa. Auktorisoitua hakutietoa voidaan käyttää oletusnäyttömuotona.

5.3.1 Auktorisoidut hakutiedot muodostetaan standardien mukaan.

5.3.2 Auktorisoitujen hakutietojen kieli ja kirjoitusjärjestelmä

5.2.2.1 Kun nimi esiintyy usealla kielellä ja/tai kirjoitusjärjestelmällä, etusijalla on nimen auktorisoitu hakutieto, joka perustuu teoksen manifestaatioiden alkuperäiseen kieleen ja kirjoitusjärjestelmään.

5.3.2.1.1 Jos alkuperäisen kielen ja/tai kirjoitusjärjestelmän mukaista muotoa ei yleensä käytetä luettelossa, auktorisoitu hakutieto voi perustua siihen manifestaatioissa tai tietolähteissä esiintyvän kielen ja/tai kirjoitusjärjestelmän muotoon, joka sopii parhaiten luettelon käyttäjien tarpeisiin.

5.3.2.1.2 Tiedonhaun pitäisi olla mahdollista alkuperäisellä kielellä ja kirjoitusjärjestelmällä joko nimen auktorisoidun muodon tai nimen varianttimuodon sisältämän kontrolloidun hakutiedon avulla.

5.3.2.2 Jos tarvitaan translitterointia, noudatetaan kansainvälistä standardia.

5.3.3 Ensisijaisen nimen valinta

Entiteetin auktorisoituna hakutietona pidetään nimeä, joka identifioi entiteetin yhdenmukaisesti joko niin, että nimimuoto esiintyy vallitsevasti teoksen manifestaatioissa tai kyseessä on luettelon käyttäjien kannalta yleisesti tunnettu tietolähteissä esiintyvä nimi (esim. vakiintunut nimi).

5.3.3.1. Henkilön, suvun ja yhteisön auktorisoidun hakutiedon valinta

Jos henkilö, suku tai yhteisö käyttää vaihtelevia nimiä tai nimen varianttimuotoja, yksi nimi tai nimimuoto tulee valita auktorisoiduksi hakutiedoksi.

5.3.3.1.1 Jos nimestä esiintyy varianttimuotoja teoksen manifestaatioissa ja/tai tietolähteissä eikä kyseessä ole saman nimen eri esitystapa (esim. nimen avattu ja lyhennetty muoto), etusijalle asetetaan pikemminkin

- a) yleisesti tunnettu (tai 'vakiintunut') nimi kuin virallinen nimi, jos yleisesti tunnettu nimi on mainittu; tai
- b) virallinen nimi, jos yleisesti tunnettua nimeä tai vakiintunutta nimeä ei ole mainittu.

5.3.3.1.2 Jos yhteisö on peräkkäisinä aikajaksoina käyttänyt eri nimiä, joita ei voida pitää yhden nimen pieninä variaatioina, jokaista merkittävää nimenmuutosta pidetään uutena entiteettinä ja kutakin entiteettiä vastaavaat auktoriteettitietueet tulee linkittää toisiinsa katso myös (edeltäjä/seuraaja) -viittauksin.

5.3.3.2 Teoksen, ekspression, manifestaation ja kappaleen ensisijaisen nimen valinta

Jos teoksella on useampia nimekkeitä, yksi nimeke valitaan teoksen, ekspression, manifestaation ja kappaleen auktorisoidun hakutiedon pohjaksi.

Kun manifestaatioissa esiintyy teoksen nimen varianttimuotoja, käytetään seuraavaa järjestystä:

- a) teoksen alkuperäisen ekspression ensimmäisessä manifestaatioissa esiintyvä nimeke, yleensä alkuperäiskielellä; tai
- b) yleisesti käytetty nimeke.

5.3.4 Auktorisoidun hakutiedon nimimuodot

5.3.4.1 Henkilöiden nimimuodot

Kun henkilönnimi koostuu useasta osasta, tulee auktorisoidun hakutiedon ensimmäisen osan seurata sen maan ja kielen mukaista sovittua käytäntöä, joka liittyy eniten ko. henkilöön ja joka esiintyy manifestaatioissa tai tietolähteissä.¹²

5.3.4.2 Sukujen nimimuodot

---

¹² Names of persons : national usages for entry in catalogues. 4th revised and enlarged edition. München, K.G. Saur, 1996. (UBCIM publications ; new series, v. 16) <www.ifla.org/files/assets/cataloguing/pubs/names-of-persons_1996.pdf>. Updated versions of Name of persons are available online <www.ifla.org/node/4953>.

Kun suvun nimi koostuu useasta osasta, tulee auktorisoidun hakutiedon ensimmäisen osan seurata sen maan ja kielen mukaista sovittua käytäntöä, joka liittyy eniten ko. sukuun ja joka esiintyy manifestaatioissa tai tietolähteissä.

5.3.4.3 Yhteisöjen nimimuodot

Yhteisönimen auktorisoiduksi hakutiedoksi nimi merkitään suorassa järjestyksessä sellaisena kuin se esiintyy manifestaatioissa tai tietolähteissä, paitsi

5.3.4.3.1 jos yhteisö on osa hallinnollista tai alueellista toimivalta-aluetta, tulee auktorisoidun hakutiedon sisältää toimivalta-alueen tällä hetkellä käytetty nimimuoto sillä kielellä ja kirjoitusjärjestelmällä, joka parhaiten vastaa luettelon käyttäjien tarpeita;

5.3.4.3.2 jos yhteisönimi sisältää alayhteisön tai alayhteisöön liittyvän funktion tai jos nimi on riittämätön alayhteisön identifioimiseksi, tulee auktorisoidun hakutiedon alkaa pääyhteisön nimellä.

5.3.4.4 Teosten, ekspressioiden, manifestaatioiden ja kappaleiden nimimuodot

Teoksen, ekspression, manifestaation tai kappaleen auktorisoitu hakutieto voi olla joko erillinen nimeke tai nimeke yhdessä teoksen tekijän (tekijöiden) auktorisoidun hakutiedon kanssa.

5.3.4.5 Nimien erottaminen toisistaan

Jos on tarpeen erottaa toisistaan saman nimiset entiteetit, tulee entiteetin auktorisoituun hakutietoon lisätä identifiointia tukevia tietoja. Samat identifiointia tukevat tiedot voidaan haluttaessa lisätä myös nimen varianttimuotojen yhteyteen.

5.4 Varianttinitimet ja nimen varianttimuodot

Riippumatta siitä, mikä nimi valitaan auktorisoiduksi hakutiedoksi, tulee myös varianttinitimistä ja nimen varianttimuodoista muodostaa auktorisoitu hakutieto kontrolloitua hakua varten.

6 Luettelon tavoitteet ja funktiot

Luettelon tulee olla toimiva ja tehokas väline, joka tekee käyttäjälle mahdolliseksi:

6.1 löytää bibliografiset aineistot kokoelmasta, kun tiedonhaussa on käytetty näiden aineistojen attribuutteja tai suhteita:

löytää yksittäinen aineisto tai aineistojoukko, joka edustaa
kaikkia samaa teosta toteuttavia aineistoja
kaikkia samaan ekspression kuuluvia aineistoja
kaikkia samaa manifestaatiota ilmentäviä aineistoja
kaikkia tiettyyn henkilöön, sukuun tai yhteisöön liittyviä aineistoja
kaikkia tiettyyn temaan liittyviä aineistoja
kaikkia muiden kriteerien perusteella (kuten esim. kielen, julkaisupaikan, julkaisuajan, sisältömuodon, mediatyyppin, tallennetyypin jne. mukaan) valittuja aineistoja. Yleensä nämä kriteerit ovat toissijaisia ja ne rajaavat hakutuloksia.

6.2 identifioida bibliografinen aineisto tai toimija (toisin sanoen varmistaa, että tietueessa kuvailtu entiteetti vastaa haettavaa entiteettiä tai että voidaan erottaa toisistaan kaksi tai useampia toisiaan muistuttavia entiteettejä);

6.3 valita bibliografinen aineisto, joka vastaa käyttäjän tarpeita (toisin sanoen valita aineisto, joka vastaa käyttäjän vaatimuksia käytettävän välineen, sisällön, tallenteen jne. suhteen tai hylätä aineisto, joka ei vastaa käyttäjän tarpeita);

6.4 hankkia kuvailun kohde tai saada pääsy siihen (toisin sanoen tuottaa informaatiota, jonka avulla käyttäjä voi hankkia kappaleen ostamalla, lainaamalla jne. tai päästä käyttämään aineistoa verkossa); tai saada, hankkia tai päästä käyttämään auktoriteetti- tai bibliografisia tietoja;

6.5 navigoida ja tarkastella

luettelossa bibliografisten ja auktoriteettitietojen loogisen järjestyksen sekä entiteettien välisten suhteiden selkeän esittämisen avulla

luettelon ulkopuolella, muissa luetteloissa ja muussa kuin kirjastoympäristössä.

7 Hakutoimintojen perusteita

7.1 Tedonhaku

Hakutiedot 1) turvaavat bibliografiset- ja auktoriteettitiedot sekä niihin liittyvien bibliografisten aineistojen luotettavan tiedonhaun sekä 2) yhdistelevät ja rajaavat hakutuloksia.

7.1.1 Hakutavat

Nimien tulee olla haettavissa ja saatavissa kirjastoluettelon tai bibliografisen tiedoston tarjoamien hakutapojen avulla (nimien täydellisten muotojen, avainsanojen, ilmauksien, katkaistujen hakutermien, tunnisteiden jne.). Tietojen tulee olla avoimesti saatavilla ja haettavissa myös muilla kuin kirjaston laitteilla yhteiskäyttöisyyden ja uudelleenikäytön lisäämiseksi.

7.1.2 Ensisijaiset hakutiedot

Ensisijaisia hakutietoja ovat ne, jotka perustuvat kunkin entiteetin bibliografisessa kuvailussa esiintyviin tärkeimpiin attribuutteihin ja suhteisiin.

7.1.2.1 Bibliografisten tietojen ensisijaisia hakutietoja ovat:

teoksen tekijän tai ensimmäisenä mainitun tekijän nimen auktorisoitu

hakutieto, kun on mainittu useampia kuin yksi tekijä

teoksen/ekspression auktorisoitu hakutieto (tämä voi sisältää tekijän nimen auktorisoidun hakutiedon)

manifestaation päänimeke tai seipitetty nimeke

manifestaation julkaisu- tai julkistamisaika/ajat

teoksen asiasanat ja/tai teoksen luokitus
kuvailtavan entiteetin standardinumerot, tunnisteet ja avainnimekkeet.

7.1.2.2 Auktoriteettitietojen ensisijaisia hakutietoja ovat:

entiteetin auktorisoitu nimi
entiteetin nimen tai nimekkeen vaihtelevat nimet tai nimen
varianttimuodot
entiteetin tunnisteet
teoksen kontrolloidut nimet (esim. asiasanat ja/tai luokitus).

7.1.3 Lisähakutiedot

Muut bibliografisten- tai auktoriteettitietojen attribuutit voivat esiintyä valinnaisina hakutietoina tai hakutulosten suodatus- tai rajauskeinoina.

7.1.3.1 Tällaisia attribuutteja bibliografisissa tiedoissa ovat mm. seuraavat:

muiden kuin ensimmäisenä mainitun tekijän nimet
muiden kuin tekijöinä esiintyvien henkilöiden (esim. esittäjien), sukujen
tai yhteisöjen nimet
varianttinimekkeet (esim. rinnakkaisnimekkeet, otsikkonimekkeet)
sarjan auktorisoitu hakutieto
bibliografisen tiedon tunnisteet
manifestaatioon sisältyvän ekspression kieli
kustannuspaikka
sisältötyyppi
mediatyyppi
tallennetyyppi

7.1.3.2 Auktoriteettitietojen attribuutteja ovat mm. seuraavat:

toisiinsa liittyvien entiteettien nimet tai nimekkeet
auktoiteettitietojen tunnisteet

7.2 Hakutulos

Kun hakutuloksena saadaan runsaasti bibliografista tietoa, jolla on sama hakutieto, tietueet on järjestettävä näyttöön sellaisessa loogisessa järjestyksessä, joka sopii parhaiten käyttäjien tarpeisiin, mielellään hakutiedon kieleen ja/tai kirjoitusjärjestelmään sopivan standardin

mukaisesti. Käyttäjän on voitava valita erilaisista kriteereistä: julkaisuaika, aakkosellinen järjestys, relevanttius jne.

Esitystapaa, joka esittää entiteetit ja niiden väliset suhteet, tulee mahdollisuuksien mukaan suosia.

8 Sanasto

Tämä sanasto sisältää termejä, jotka on tarkoin määritelty *Kansainvälisten kuvailuperiaatteiden julkilausumassa* (ICP) ja joita käytetään tietyissä merkityksissä (kyse ei ole pelkästään tavanomaisista sanakirjojen mukaisista määrittämisistä). Joitakin julkilausuman ymmärtämisen kannalta tärkeitä termejä on myös listattu. Sanaston lopussa on lista vuoden 2009 ICP:n versiossa käytetyistä termeistä, jotka eivät ole enää käytössä.

LT=laajemmat termit; ST= suppeammat termit; RT rinnakkaistermit

Toimija (Agent): Entiteetti (henkilö, suku tai yhteisö) jolla on vastuusuhde teoksiin, ekspressioihin, manifestaatioihin tai kappaleisiin.

Katso myös: henkilö (Person) [RT], suku (Family) [RT], tekijä (Creator) [ST], yhteisö (Corporate body) [RT].

Lähteet: ICP rev WG.

Attribuutti (Attribute): Entiteetin ominaisuus. Attribuutti voi olla olennainen osa entiteettiä tai se voi olla ulkoinen lisäys. Attribuutit voidaan merkitä literaalein tai URI:na.

Katso myös: entiteetti (Entity) [RT], käsitelmä (Conceptual model) [LT], suhde (Relationship) [RT].

Lähteet: FRBR, ICP rev WG.

Auktorisoitu hakutieto (Authorized access point): Entiteetin ensisijainen kontrolloitu hakutieto, joka on laadittu ja muodostettu sääntöjen ja standardien mukaisesti.

Katso myös: auktorisoitu nimimuoto (Authorized form of name) [RT], ensisijainen hakutieto (Essential access point) [RT], ensisijainen nimi (Preferred name) [RT], hakutieto (Access point) [LT], kontrolloitu hakutieto (Controlled access point) [LT], nimi (Name) [RT], nimen varianttimuoto (Variant form of name) [RT].

Lähde: IME ICC

Auktorisoitu nimimuoto (Authorized form of name): Nimimuoto, joka on valittu entiteetin auktorisoiduksi hakutiedoksi.

Katso myös: auktorisoitu hakutieto [RT] (Authorized access point), ensisijainen nimi [RT] (Preferred name), nimen varianttimuoto [RT] (Variant form of name), nimi [LT] (Name), vakiintunut nimi [RT] (Conventional name).

Auktoriteettitieto (Authority data): Henkilöä, sukua, yhteisöä, teosta, ekspressiota, manifestaatiota, kappaletta tai teemaa koskeva tietojoukko. Auktoriteettitieto muodostetaan nimien, nomenien, nimien varianttimuotojen sekä hakutietoina käytettyjen tunnisteiden auktorisoitujen muotojen kontrolloimiseksi.

Katso myös: bibliografinen tieto (Bibliographic data) [RT], hakutieto (Access point) [RT], kontrolloitu hakutieto (Controlled access point) [RT], tunniste (Identifier) [RT].

Lähteet: FRAD, ICP rev WG.

Avainnimeke (Key title): ISSN-verkoston jatkuvalla julkaisulle antama ainutkertainen nimeke, joka liittyy erottamattomasti julkaisun ISSN-tunnukseen.

Lähde: ISBD cons.

Bibliografinen aineisto (Bibliographic resource): Aineeton tai aineellinen entiteetti, joka koostuu tiedollisesta ja/tai taiteellista sisällöstä.

Lähde: ISBD cons.

Bibliografinen tieto (Bibliographic data): Dataelementit jotka kuvailevat bibliografisen aineiston ja toimivat sen hakutietoina.

Katso myös: auktoriteettitieto (Authority data) [RT], bibliografinen kuvailu (Bibliographic description) [ST].

Lähde: IME ICC, ICP rev WG.

Bibliografinen kuvailu (Bibliographic description): Joukko bibliografisia tietoja, joiden avulla bibliografinen aineisto kuvaillaan ja tunnistetaan.

Katso myös: bibliografinen tieto (Bibliographic data) [LT], kuvaileva luettelointi (Descriptive cataloguing) [RT]

Lähde: ISBD cons.

Bibliografinen universumi (Bibliographic universe): Kirjastojen kokoelmiin liittyvät kohteet. Laajemmassa merkityksessä siihen voi sisältyä kokoelmia muista informaatioyhteisöistä, esim. arkistoista, museoista jne.

Lähteet: IME ICC, ICP rev WG.

Bibliografisesti merkittävä (Bibliographically significant): Entiteetin tai attribuutin tai suhteen ominaisuus, jolla on erityinen merkitys tai arvo bibliografisten aineistojen yhteydessä.

Lähde: IME ICC.

Ekspressio (Expression): Teoksen tiedollinen tai taiteellinen toteutus alfa-numeerisena, musikaalisena tai koreografisena notaationa, äänenä, kuvana, objektina, liikkeenä jne. tai minä tahansa tällaisten muotojen yhdistelmänä.

Katso myös: entiteetti (Entity) [LT], kappale (Item) [RT], manifestaatio (Manifestation) [RT], sisältötyyppi (Content form) [RT], tallennetyyppi (Carrier type) [RT], teos (Work) [RT].

Lähteet: FRBR.

Ensisijainen hakutieto (Essential access point): Bibliografiseen tai auktoriteettitietoon merkitty hakutieto, jonka perustana on tietueen löytyvyyden ja identifioinnin kannalta tärkein attribuutti tai suhde.

Katso myös: auktorisoitu hakutieto (Authorized access point) [RT], hakutieto (Access point) [LT], kontrolloitu hakutieto (Controlled access point) [RT], lisätty hakutieto (Additional access point) [RT].

Lähteet: IME ICC.

Ensisijainen nimi (Preferred name): Sääntöjen tai standardien mukaan valittu entiteetin nimi, jota käytetään entiteetin auktorisoidun hakutiedon muodostamisen perustana.

Katso myös: auktorisoitu hakutieto (Authorized access point) [RT], auktorisoitu nimimuoto (Authorized form of name) [RT], nimi (Name) [LT] vakiintunut nimi (Conventional name) [RT].

Lähteet: IME ICC.

Entiteetti (Entity): Käsitteellisten objektien abstrakti kategoria.

Katso myös: attribuutti (Attribute) [RT], ekspressio (Expression) [NT], henkilö (Person) [ST], kappale (Item) [ST], käsitelmä (Conceptual model) [LT], manifestaatio (Manifestation) [NT], nomen [ST], suhde (Relationship) [RT], suku (Family) [ST], thema [ST], teos (Work) [ST], yhteisö (Corporate body) [NT].

Lähteet: FRBR Consolidation Group, muokannut ICP Rev WG.

Hakutieto (Access point): Nimi, termi, koodi tms., jonka avulla bibliografinen tieto tai auktoriteettitieto voidaan hakea ja identifioida. Hakutiedot mahdollistavat myös luettelon ryhmittelevät toiminnot.

Katso myös auktorisoitu hakutieto (Authorized access point) [ST], auktoriteettitieto (Authority data) [RT], ensisijainen hakutieto (Essential access point) [ST], kontrolloimaton hakutieto (Uncontrolled access point) [ST], kontrolloitu hakutieto (Controlled access point) [ST], lisätty hakutieto (Additional access point) [ST], nimen varianttimuoto (Variant form of name) [ST], nimi (Name) [RT], nomen [RT].

Lähteet: FRAD, IME ICC, ICP WG.

Henkilö (Person): Yksilö tai yksilön tai ryhmän vakiintunut tai omaksuttu identiteetti.

Katso myös: entiteetti (Entity) [LT], suku (Family) [RT], tekijä (Creator) [RT], yhteisö (Corporate body) [RT].

Lähteet: FRBR muokattuna FRAD:ssa, muokannut IME ICC.

Kappale (Item): Manifestaation yksittäinen kappale.

Katso myös: entiteetti (Entity) [LT], ekspressio (Expression) [RT], manifestaatio (Manifestation) [RT], teos (Work) [RT].

Lähteet: FRBR.

Kontrolloimaton hakutieto (Uncontrolled access point): Hakutieto, jota ei ole auktorisoitu auktoriteettitiedoissa.

Katso myös: hakutieto (Access point) [LT], kontrolloitu hakutieto (Controlled access point) [RT].

Lähteet: IME ICC, ICP rev WG.

Kontrolloitu hakutieto (Controlled access point): Auktoriteettitietoihin merkitty hakutieto.

Kontrolloituja hakutietoja ovat sekä nimien auktorisoidut muodot että nimen varianttimuodot. Katso myös: auktorisoitu hakutieto (Authorized access point) [ST], auktoriteettitieto (Authority data) [RT], ensisijainen hakutieto (Essential access point) [RT], hakutieto (Access point) [LT], kontrolloimaton hakutieto (Uncontrolled access point) [RT], nimen varianttimuoto (Variant form of name) [ST], nimi (Name) [RT], nomen [RT].

Lähteet: IME ICC.

Kuvaileva luettelointi (Descriptive cataloguing): Se osa kuvailua, joka sisältää sekä kuvailutiedot että muut kuin sisältöä koskevat hakutiedot.

Katso myös: bibliografinen kuvailu (Bibliographic description) [RT], sisällönkuvailu (Subject cataloguing) [RT].

Lähteet: IME ICC.

Käsitelmä (Conceptual model): malli, joka käsitteellistää bibliografisen universumin käyttämällä analyysitekniikkaa, kuten entiteetti/suhde –mallintamista.

Katso myös attribuutti (Attribute) [ST], entiteetti (Entity) [ST], suhde (Relationship) [ST].
Lähteet: ICP rev WG.

Käyttäjä (User): Kuka tahansa henkilö, suku, yhteisö tai robotti, joka hakee luettelosta ja käyttää bibliografisia dataa ja/tai auktoriteettitietoja.

Lähteet: ICP rev WG.

Lisätty hakutieto (Additional access point): Hakutieto, jota voidaan käyttää ensisijaisen hakutiedon lisäksi tehostamaan bibliografisen tai auktoriteettitiedon löytämistä.

Katso myös: ensisijainen hakutieto (Essential access point) [RT], hakutieto (Access point) [RT].

Lähteet: IME ICC.

Manifestaatio (Manifestation): Teoksen ekspression fyysinen ilmentymä. Manifestaatio voi olla kokoomateos, yksittäinen teos tai osakohde. Manifestaatiot voivat koostua yhdestä tai useammasta fyysisestä osasta.

Katso myös: entiteetti (Entity) [BT], ekspressio (Expression) [RT], kappale (Item) [RT], teos (Work) [RT].

Lähteet: FRAD, FRBR, IME ICC.

Nimen varianttimuoto (Variant form of name): Nimimuoto, jota ei ole valittu entiteetin auktorisoiduksi hakutiedoksi. Sitä voidaan käyttää entiteetin auktoriteettitiedon löytämiseksi tai linkkinä auktorisoituun hakutietoon.

Katso myös: auktorisoitu hakutieto (Authorized access point) [RT], auktorisoitu nimimuoto (Authorized form of name) [RT], hakutieto (Access point) [LT], kontrolloitu hakutieto (Controlled access point) [LT], nimi (Name) [RT], vakiintunut nimi (Conventional name) [RT].

Lähteet: IME ICC.

Nimi (Name): Merkki, sana tai sana- ja/tai merkkijoukko, jolla entiteetti tunnetaan. Se sisältää sanat/merkit, joiden avulla henkilö, suku tai yhteisö nimetään; sisältää teoksen, ekspression, manifestaation tai kappaleen nimen. Nimi on hakutiedon perusta.

Katso myös auktorisoitu hakutieto (Authorized access point) [RT], auktorisoitu nimimuoto (Authorized form of name) [ST], ensisijainen nimi (Preferred name) [ST], hakutieto (Access point) [RT], kontrolloitu hakutieto (Controlled access point) [RT], nimen varianttimuoto (Variant form of name) [ST], nomen [RT], vakiintunut nimi (Conventional name) [ST].

Lähteet: FRBR, FRAD mukailu.

Nomen: Mikä tahansa merkki tai merkkijono jolla thema tunnetaan, jolla sitä kutsutaan tai siihen viitataan. Themalla voi olla yksi tai useampi nomen, ja nomen voi viitata useampaan kuin yhteen themaan. Käytetään hakutiedon perustana.

Katso myös: entiteetti (Entity) [LT], hakutieto (Access point) [RT], kontrolloitu hakutieto [Controlled access point] [RT], nimi (Name) [RT].

Lähteet: FRAD.

Sisällönkuvailu (Subject cataloguing): Se osa kuvailua, joka identifioi themoja ja nomenoja, joilla themoihin viitataan.

Katso myös: kuvaileva luettelointi (Descriptive cataloguing) [RT], thema [RT].

Lähteet: IME ICC, ICP rev WG.

Sisältötyyppi (Content form): Perustavanlaatuinen muoto tai muodot joissa aineiston sisältö on ilmaistu.

Katso myös ekspressio (Expression) [RT], tallennetyyppi (Carrier type) [RT].

Lähteet: ISBD cons.

Suhde (Relationship): Entiteettien tai niitä edustavien esimerkkien välinen tarkoin määritelty suhde.

Katso myös attribuutti (Attribute) [RT], käsitelmä (Conceptual model) [LT], entiteetti (Entity) [RT].

Lähteet: perustana FRBR.

Suku (Family): Kaksi tai useampia henkilöitä, joita yhdistää toisiinsa syntyperä, avioliitto, adoptio tai vastaava lain mukainen status, tai jotka muulla tavoin esittäytyvät perheenä.

Katso myös: toimija (Agent) [RT], entiteetti (Entity) [LT], henkilö (Person) [RT], tekijä (Creator) [RT], yhteisö (Corporate body) [RT].

Lähteet: FRAD, muokannut IME ICC.

Tallennetyyppi (Carrier type): Nimitys, joka kuvaa tietovälineen ulkomuotoa ja -asua sekä laitetta, joka mahdollisesti tarvitaan aineiston sisällön esittämiseksi, katsomiseksi, käynnistämiseksi jne.

Katso myös sisältötyyppi (Content form) [RT], ekspressio (Expression) [RT].

Lähde: IME ICC.

Thema: Mikä tahansa entiteetti, jota on käytetty teoksen aiheena. Themat voivat vaihdella huomattavasti monimutkaisuudeltaan. Yksinkertaisia themoja voidaan yhdistellä, jolloin muodostuu moniosaisempia themoja.

Katso myös entiteetti (Entity) [LT], sisällönkuvailu (Subject cataloguing) [RT].

Lähteet: FRAD.

Tekijä (Creator): henkilö, suku tai yhteisö, joka on vastuussa teoksen tiedollisesta tai taiteellisesta sisällöstä.

Katso myös: toimija (Agent) [LT], henkilö (Person) [RT], suku (Family) [RT], yhteisö (Corporate body) [RT].

Lähteet: IME ICC.

Teos (Work): Yksittäinen tiedollinen tai taiteellinen luomus (i.e., tiedollinen tai taiteellinen sisältö).

Katso myös: ekspressio (Expression) [RT], entiteetti (Entity) [LT], kappale (Item) [RT], manifestaatio (Manifestation) [RT].

Lähteet: FRAD, FRBR, muokannut IME ICC.

Tunniste (Identifier): Numero, koodi, sana, ilmaus, logo, tunnusmerkki jne., joka liittyy entiteettiin ja erottaa tämän muista entiteeteistä siinä järjestelmässä, johon tunnus kuuluu.

Katso myös: auktoriteettitieto (Authority data) [RT]

Lähteet: FRAD.

Vakiintunut nimi (Conventional name): Nimi, jolla entiteetti tunnetaan, joka kuitenkin ei aina ole virallinen nimi.

Katso myös: auktorisoitu nimimuoto (Authorized form of name) [RT], ensisijainen nimi (Preferred name) [RT], nimen varianttimuoto (Variant form of name) [RT], nimi (Name) [LT].

Lähteet: muunneltu AACR2 Revision 2002, sanasto, ICP rev WG.

Yhteisö (Corporate body): Organisaatio, joukko henkilöitä tai järjestöjä, jotka tunnetaan erityisellä nimellä joka toimii yhtenä kokonaisuutena.

Katso myös: toimija (Agent) [LT], entiteetti (Entity) [LT], henkilö (Person) [RT], suku (Family) [RT], tekijä (Creator) [RT].

Lähteet: FRAD

9 Lähteet

FRAD – Functional Requirements for Authority Data: A Conceptual Model. München : K.G. Saur, 2009. (IFLA Series on Bibliographic Control; v. 34). Available online at: www.ifla.org/files/assets/cataloguing/frad/frad_2013.pdf

FRBR – Functional Requirements for Bibliographic Records: Final Report. – Munich : Saur, 1998. (IFLA UBCIM publications new series; v. 19). Available online at: www.ifla.org/publications/ifla-series-on-bibliographic-control-19 (Sept. 1997, as amended and corrected through February 2008)

Functional Requirements for Subject Authority Data (FRSAD): Final Report. – Berlin, München : De Gruyter Saur, 2011. (IFLA Series on Bibliographic Control; v. 43). Available online at: www.ifla.org/files/assets/classification-and-indexing/functional-requirements-for-subjectauthority-data/frsad-final-report.pdf

GARR – Guidelines for Authority Records and References. 2nd ed., rev. – Munich : Saur, 2001. (IFLA UBCIM publications new series; v. 23). Available online at: www.ifla.org/files/assets/hq/publications/series/23.pdf

IME ICC – IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code (1st-5th : 2003-2007), recommendations from the participants.

Introducing the FRBR Library Reference Model / Pat Riva, Maja Žumer.– Paper presented at: IFLA WLIC 2015 - Cape Town, South Africa in Session 207 - Cataloguing. Available online at: <http://library.ifla.org/1084>

ISBD – International Standard Bibliographic Description. Consolidated edition. – Berlin, München : De Gruyter Saur, 2011. (IFLA Series on Bibliographic Control; v. 44).
Webster's 3rd – Webster's Third New International Dictionary. – Springfield, Mass. : Merriam, 1976.

10 Vuoden 2016 julkilausumasta poistetut termit

Auktoriteettitietue (Authority record) *katso auktoriteettitieto* (Authority data)

Bibliografinen tietue (Bibliographic record) *katso bibliografinen tieto?*

Kokoelma (Collection)

Käsite (Concept) *kats* (Thema)

Sisältötyyppi (Content type) *kats* (Content form)

Tapahtuma (Event) *kats* **Thema**

Kohde (Object) *kats* **Thema**

Paikka (Place) *kats* **Thema**

Vuoden 2009 julkilausumasta poistetut termit

Bibliografinen yksikkö (Bibliographical unit) *kats* **manifestaatio (Manifestation)**

Otsikko (Heading) *kats* **auktorisoitu hakutieto (Authorized access point), kontrolloitu hakutieto (Controlled access point)**

Viittaus (Reference) *kats* **nimen varianttimuoto (Variant form of name)**

Yhtenäistetty nimeke (Uniform title) *kats* **auktorisoitu hakutieto (Authorized access point), auktorisoitu nimimuoto (Authorized form of name), nimi (Name)**

11 Jälkisanat

Tämä versio Julkilausumasta kansainvälisiksi kuvailuperiaatteiksi on määritelty tavoitteiksi Cataloguing Section:n vuoden 2012¹³ toimintasuunnitelmassa. Kokousraporteista voi seurata Working Group:n tekemiä ja Standing Committeeen hyväksymiä päätöksiä.

Näissä jälkisanoina mainitaan joitakin tähän versioon yleisesti vaikuttaneita asioita:

1. Vuoden 2009 Julkilausuman rakenne on säilytetty, vaikkakin huomioiden ettei julkilausuma viittaa pelkästään periaatteisiin;
2. Meneillään oleva FRBR:n, FRAD:n ja FRSAD:n harmonisointi on vaikuttanut versioon laajasti. Vuonna 2010 FRSAD korvasi FRBR:n entiteetit ”käsite”, ”objekti”, ”tapahtuma” ja ”paikka” ”themalla” ja loi yläluokan ”nomen”. Julkilausumassa on nähty paljon vaivaa entiteettien yhdistämiseksi jotta käsitteellisiltä päällekkäisyyksiltä ja väärinkäsityksiltä vältyttäisiin.
3. Periaatteet *yhteentoimivuus*, *avoimuus* ja *saatavuus* esitellään;
4. Kappaleiden järjestystä on muutettu: entinen luku 4. Luettelon tavoitteet ja funktiot on siirretty lukuun 6;
5. Johdannossa maininta kansainvälisistä kuvailusäännöistä on poistettu IFLA Cataloguing Standing Committee:n päätöksen mukaisesti¹⁴;
6. luvussa 1 maininta ”arkistojen, museoiden ja muiden yhteisöjen” on jätetty pois. Julkilausuma perustuu kirjastotoimintaan, käsitemalleihin, standardeihin ja työkaluihin.

---

¹³ www.ifla.org/publications/cataloguing-section-action-plan

¹⁴ *2012 Minutes, Appendix IV Expansion of the ICP to form an international cataloguing code?*
www.ifla.org/files/assets/cataloguing/reports/meeting_2012.pdf

Vaikka muiden yhteisöjen osallistuminen datan tuottamiseen, hallintaan ja jakamiseen on aina tervetullutta, ei yhteistyö tarkoita samojen periaatteiden tai määritelmien omaksumista;

7. lukua 7 *Hakutoimintojen perusteita* on laajennettu ja termit ”koodi” (code), ”luettelot” (catalogues), ”näyttöluettelo” (opac) on korvattu termeillä jotka käsittävät yhdistellyn bibliografisen tiedon laajennetut muodot;
8. ”tietue” (record) –sana ja –käsite (bibliografinen tai auktoriteetti-) on muutettu ”tiedoksi” (data) ottaen huomioon että ”tietue” on yksi tapa yhdistellä ja visualisoida dataa.

12 Pienet korjaukset toukokuussa 2017

Kohdassa §5.1.1 *themas* muutettiin *themaksi*.

Sanastossa muutamat *Katso myös* –kohdat muutettiin (liittyen toimijaan yhteisöön, teoksen tekijään, entiteettiin, sukuun, henkilöön ja suhteeseen)